

ХРОНІКА НАУКОВОГО ЖИТТЯ

© *Володимир СІМПЕРОВИЧ*

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ СЕМІНАР «ІЗРАЇЛЬСЬКА МУЗЕОЛОГІЯ ТА КРАЩІ ПРАКТИКИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ІСТОРІЇ ЄВРЕЙСЬКОГО НАРОДУ В МУЗЕЯХ СВІТУ» (м. Львів)

10 – 12 липня 2017 р. на базі Львівського історичного музею відбувся науково-практичний семінар «Ізраїльська музеологія та кращі практики презентації історії єврейського народу в музеях світу». Співорганізаторами заходу виступили: Київський офіс Інституту Кеннана, Благодійний фонд «Надав» та Львівський історичний музей.

У роботі науково-практичного форуму взяли участь музейники з різних регіонів України.

Першого дня під час ознайомлювальної сесії з вітальними промовами виступили директор Київського офісу Інституту Кеннана Катерина Смаглій, директор проєктів Благодійного фонду «Надав» Ніколай Борщевський, старший науковий співробітник Інституту Кеннана Ізабелла Табаровська та директор Львівського історичного музею Роман Чмелик. Вони акцентували важливість семінару, потребу подальших наукових досліджень, пам'яттєво-джерельного студювання та музейних презентацій історії єврейського народу.

Опісля всіх вітальних промов із вступною лекцією «Єврейська музеологія: її предмет та історія» виступили головний куратор Музею історії євреїв Росії Григорій Казовський та директор Дослідницького центру ім. Леоніда Невзліна при Єврейському університеті Єрусалима (Ізраїль) Семен Гольдін. У своєму виступі вчені ґрунтовно розглянули історіографічну ситуацію, пов'язану з вивченістю подієво-фактуальної мозаїки єврейської минувшини; виокремили характерні парадигми історичної політики, пам'яті, комеморування та історієписання проблеми; акцентували основні принципи експонування іудаїки. По закінченні лекції директор Львівського історичного музею Роман Чмелик презентував музейний виставковий проєкт «Раритети єврейської спадщини».

Другого дня учасники науково-практичного семінару прослухали ґрунтовну лекційну доповідь-презентацію «Музей історії польських євреїв «Полін»:

від ідеї до міжнародного визнання» директора музею історії польських євреїв «Полін» (м. Варшава, Польща) Даріуша Столи. Доповідач надзвичайно рельєфно схарактеризував концепт й особливості становлення музейної інституції, його досягнення та упущення, акцентував особливості нарративного музею, окреслив актуалії подальшого музейницького еволюціонування, розповів про механізми конструювання експозиції та наукові й освітні проекти. Не менш цікавими були лекційні кейси директора проектів Благодійного фонду «Надав», члена контентної комісії Музею єврейського народу Beit Hatfutsot (м. Тель-Авів, Ізраїль) Ніколая Борщевського («Музей єврейського народу. Що стоїть за цією назвою?»), головного куратора музею історії євреїв Росії (м. Москва, Росія) Григорія Казовського («Музей історії євреїв Росії: концепція та історія розвитку»), а також наукового консультанта Єврейського музею та Центру толерантності (м. Москва, Росія) Урі Гершовича («Освітні проекти в єврейських музеях»). Наукове інтерпретування та висновкування доповідачів значно підсилювала інтерактивна презентація музейних інституційних здобутків. По закінченні практичної частини, лекторів та учасників комунікаційної платформи запросили на відкриття виставки, підготовленої співробітниками Національного історичного музею Республіки Білорусь «Світло і тінь. Фотографії Льва Дашкевича» (місце презентації та експонування – Львівський історичний музей).

У рамках лекційних дискурсів другого дня учасники семінару відвідали першу зустріч у рамках лекційно-дискусійної програми «Єврейські дні у Ратуші: (Не)Показане минуле музеїв Східної Європи» – дискусію «Окремо про спільне: Яких єврейських музеїв потребує Східна Європа». Дискутантими цієї зустрічі були: Єгор Врадій (Музей «Пам'ять єврейського народу та Голокост в Україні», м. Дніпро, Україна), Даріуш Стола (Музей історії польських євреїв «Полін», м. Варшава, Польща), Григорій Казовський (Музей історії євреїв Росії, м. Москва, Росія), Урі Гершович (Єврейський музей та Центр толерантності, м. Москва, Росія), Семен Гольдін (Дослідницький центр ім. Леоніда Гольдіна при Єврейському університеті Єрусалима (м. Єрусалим, Ізраїль)). На прикладі польських, російських та українських музеїв, учасники дискусії обговорили проблему збереження єврейської спадщини, особливості її репрезентації та прирощення до національного нарративу України.

Третього дня роботи семінару учасники ознайомилися з вичерпними лекційними виступами директора Галузевого державного архіву Служби безпеки України Андрія Когута («Чим цікаві архіви КДБ для єврейських музеїв?») та директора проектів міжнародної архівної програми Наукового центру Меморіального музею пам'яті жертв Голокосту (м. Вашингтон, США) Вадима Алцкана («Втрачена сторінка: історія єврейських громад як частина загальнонаціональної спадщини України»). По закінченні було висновковано підсумки науково-практичного семінару.

Комунікаційні платформи на кшталт цього науково-практичного семінару, є надзвичайно цінними, значимими та актуальними подіями і в науково-

музейному, і в освітньо-комунікативному просторі. Загалом кейсові розмірковування та дискусійні висновки можна виокремити в такі узагальнюючі тези: - сучасна музейна інституція має інтегрувати в собі елементи класичного, артефактного, а також так і наративного музеїв; - музейний наратив має продукувати не лише історію титульної нації, а й минувшину інших націй і національностей; - музейний наратив має маніфестувати історичну правду, унапрямуватися на антропологізацію історії та спонукати рефлексувати. Проведений науково-практичний форум надасть нових імпульсів у музейних дослідженнях та презентаційних практиках і стане дієвою платформою для фахових дискусій та освітньо-комунікативних і репрезентаційних програм у майбутньому.